

Tézy na štátne skúšky pre dvojročný magisterský študijný program *učiteľstvo filozofie* – akademický rok 2023/2024

Tézy sú podkladom pre prípravu študenta na štátnu skúšku. Vymedzujú obsah a rozsah požadovaných vedomostí, ktorých inteligentné porozumenie má študent preukázať na skúške. Od študenta sa očakáva, že oblasť vymedzená tézou je zvládnutá prostredníctvom **kvalitnej znalosti príslušnej povinnej a primeranej znalosti odporúčanej literatúry**. Samotné tézy sú formulované tak, aby študentovi umožnili prezentovať svoje schopnosti analytického a syntetického uvažovania v kontexte viacerých absolvovaných predmetov.

Študent bude odpovedať vždy na jednu otázku (napr. 1.1 alebo 1.2, čiže z prvej otázky prvú tézu alebo z prvej otázky druhú tézu a pod.) z každého z troch okruhov (z každého okruhu si vyťahne jednu otázku). Okruhy sú **systematická filozofia, didaktika filozofie a občianskej náuky**.

Systematická filozofia

1. Analytická estetika

Téza č. 1: Pojmy a úloha teórie v estetike.

Povinná literatúra:

SIBLEY, F.: *Estetické pojmy*. In: *Umění, krása, šeredno. Texty z estetiky 20. století*. ed. V. Zuska. Praha : Karolinum, 2003, s. 23-48.

WEITZ, M.: *Role teorie v estetice*. In: *Umění, krása, šeredno. Texty z estetiky 20. století*. Praha : Karolinum, 2003, s. 77-88.

Odporúčaná literatúra:

Co je umění? Texty angloamerické estetiky 20. století. (eds. T. Kulka & D. Ciporanov) Praha : Pavel Mervart, 2010.

SCRUTON, R.: *Průvodce inteligentního člověka po moderní kultuře*. Praha : Academia, 2003.
Umění, krása, šeredno. Texty z estetiky 20. století. ed. V. Zuska. Praha : Karolinum, 2003.

Téza č. 2: Problém definície umenia.

Povinná literatúra:

ZAHRÁDKA, P.: *Definice umění*. In: *Estetika na přelomu milénia. Vybrané problémy současné estetiky*. (ed. P. Zahrádka) Brno: Barrister & Principal, 2010, s. 15-38.

DICKIE, G.: *Co je umění? Institucionální analýza*. In: *Co je umění? Texty angloamerické estetiky 20. století*. (eds. T. Kulka & D. Ciporanov) Praha : Pavel Mervart, 2010, s. 113-132.

Odporúčaná literatúra:

Co je umění? Texty angloamerické estetiky 20. století. (eds. T. Kulka & D. Ciporanov) Praha : Pavel Mervart, 2010.

GOODMAN, N.: *Jazyky umění. Nástin teorie symbolů*. Praha : Academia, 2007.

GOODMAN, N.: *Způsoby světatvorby*. Bratislava : Archa, 1996.

2. Súčasná morálna filozofia

Téza č. 1: Problém možnosti morálneho poznania na pozadí sporu morálnych kognitivistov a nonkognitivistov.

Povinná literatúra:

MACINTYRE, A.: *Ztráta ctnosti*. Praha : OIKOYMENH, 2004, s. 16-35.

RICKEN, F.: *Obecná etika*. Praha : ISE, Česká křesťanská akademie, 1995, s. 27-33, 38-61.

Odporúčaná literatúra:

ANZENBACHER, A.: *Úvod do etiky*. Praha : Zvon, 1994. s. 248-273.

KOLÁŘ, P., SVOBODA, V.: *Logika a etika. Úvod do metaetiky*. Praha : Filosofia, 1997, s. 15-107.

ODERBERG, S. D.: *Moral Theory. A Non-consequentialist Approach*. Oxford : Blackwell Publishers, 2000, s. 1-33.

Téza č. 2: Podoby normatívnej etiky: konzekvencializmus, deontológia a etika cnosti.

Povinná literatúra:

HARE, R.M.: Utilitarismus, in: J. Kis, ed.: *Současná politická filosofie*. Praha : Oikoymenh, 1997, s. 123-142.

MACINTYRE, A.: *Ztráta ctnosti*. Praha : Oikoymenh, 2004, s. 213-237.

Odporúčaná literatúra:

ANZENBACHER, A.: *Úvod do etiky*. Praha : Zvon, 1994. s. 129-143.

KUNA, M.: *Úvod do etiky cnosti*. Ružomberok: FF KU, 2010, s. 7-29.

MACINTYRE, A.: *Ztráta ctnosti*. Praha : OIKOYMENH, 2004, s. 51-80.

MURÁNSKY, M.: Kantova deontologická etika. In: A. Remišová (ed.): *Dejiny etiky v Európe a USA*. Bratislava: Kalligram 2008, 330-351.

3. Filozofia jazyka

Téza č. 1: Analytická filozofia ako filozofia obratu k jazyku a problematika logického atomizmu (B. Russell, L. Wittgenstein)

Povinná literatúra:

RUSSELL, B.: *Filozofia logického atomizmu*. Bratislava: Kalligram, 2004, s. 11-148.

WITTGENSTEIN, L.: *Tractatus logico-philosophicus*. Bratislava : Kalligram, 2003, § 1-4, s. 29-97.

Odporúčaná literatúra:

ZOUHAR, M.: „Logický atomizmus Bertranda Russella“, In: B. Russell: Jazyk a poznanie. State a prednášky z rokov 1901 – 1924. Bratislava: Kalligram, 2005, s. 9-56.

PEREGRIN, J.: *Kapitoly z analytické filosofie*. Praha: Filosofia, 2005, s. 13-93, s. 121-146.

Téza č. 2: Oxfordská filozofia prirodzeného jazyka (Ryle a určenie systematicky zavádzajúcich výrazov, Strawsonova koncepcia referencie, Austinova kategorizácia rečových aktov, Griceova analýza diskurzu)

Povinná literatúra:

RYLE, G.: „Systematicky zavádzajúce výrazy“, In: *Filozofia prirodzeného jazyka*. Bratislava: Archa, 1992, s. 35-54.

AUSTIN, J. L.: „Teória rečových aktov (VIII. prednáška)“, In: *Filozofia prirodzeného jazyka*. Bratislava: Archa, 1992, s. 118-125.

Odporúčaná literatúra:

- ORAVCOVÁ, M.: „Od metafyziky k filozofii jazyka“, In: *Filozofia prirodzeného jazyka*. Bratislava: Archa, 1992, s. 7-32.
- PEREGRIN, J.: *Kapitoly z analytické filozofie*. Praha: Filosofia, 2005, s. 167-180.

Didaktika filozofie a občianskej náuky

4. Didaktika filozofie a občianskej náuky

Téza č. 1: Čo učíme, keď učíme filozofiu? Charakter vyučovania filozofie.

Povinná literatúra:

MARTENS, E.: Metodika výuky etiky a filozofie. Filozofické myšlení jako elementární kulturní technika. In: Proč a jak učit filozofii na středních školách. Antologie textů z německé didaktiky filozofie. (ed. P. Šebešová) Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017, s. 38-57.

ŠEBEŠOVÁ, P.: Myšlení jako předmět filozofie. In: Proč a jak učit filozofii na středních školách. Antologie textů z německé didaktiky filozofie. (ed. P. Šebešová) Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017, s. 13-16.

TIEDEMANN, M.: Problémově zaměřená didaktika filozofie. In: Proč a jak učit filozofii na středních školách. Antologie textů z německé didaktiky filozofie. (ed. P. Šebešová) Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017, s. 87-97.

Odporúčaná literatúra:

ČAPEK, R. Líný učitel. Jak učit dobře a efektivně. Praha: Nakladatelství Dr. Josef Raabe, 2019.

ČAPEK, R. Moderní didaktika. Lexikon výukových a hodnotících metod. Praha: Grada Publishing, 2020.

GINNIS, P.: Efektivní výukové nástroje pro učitele. Strategie pro zvýšení úspěšnosti každého žáka. Praha: Euromedia group, 2017.

Téza č. 2: Ako vieme, že je proces učenia filozofie úspešný? Učiteľ, študent a procesy hodnotenia.

Povinná literatúra:

ENGELS, H.: „Předpokládejme, že...“ Myšlenkové experimenty z didaktického hlediska. In: Proč a jak učit filozofii na středních školách. Antologie textů z německé didaktiky filozofie. (ed. P. Šebešová) Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017, s. 132-142.

HAASE, V.: Písemná argumentace ve vyšších ročnících gymnázia. Elementární vytváření kompetence a hodnocení zaměřené na výstup. In: Proč a jak učit filozofii na středních školách. Antologie textů z německé didaktiky filozofie. (ed. P. Šebešová) Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017, s. 162-170.

SCHMIDT, D. - VON RUTHENDORF, P.: Hodnocení a slovní hodnocení z hlediska didaktiky filozofie [...ve výuce filozofie]. In: Proč a jak učit filozofii na středních školách. Antologie textů z německé didaktiky filozofie. (ed. P. Šebešová) Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017, s.224-238.

Odporúčaná literatúra:

ČAPEK, R.: Uč jako umělec. Malá kniha o velkých vzdělávacích myšlenkách. Brno: Jan Melvil Publishing, 2020.

Proč a jak učit filosofii na středních školách. Antologie textů z německé didaktiky filosofie. (ed. P. Šebešová) Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017.

HRKÚT, J.: Čítať a myslieť. Stratégie a metódy rozvoja kompetentného čítania a kritického myslenia. Učebné texty (nielen) pre budúcich učiteľov. Ružomberok: Verbum, 2021.